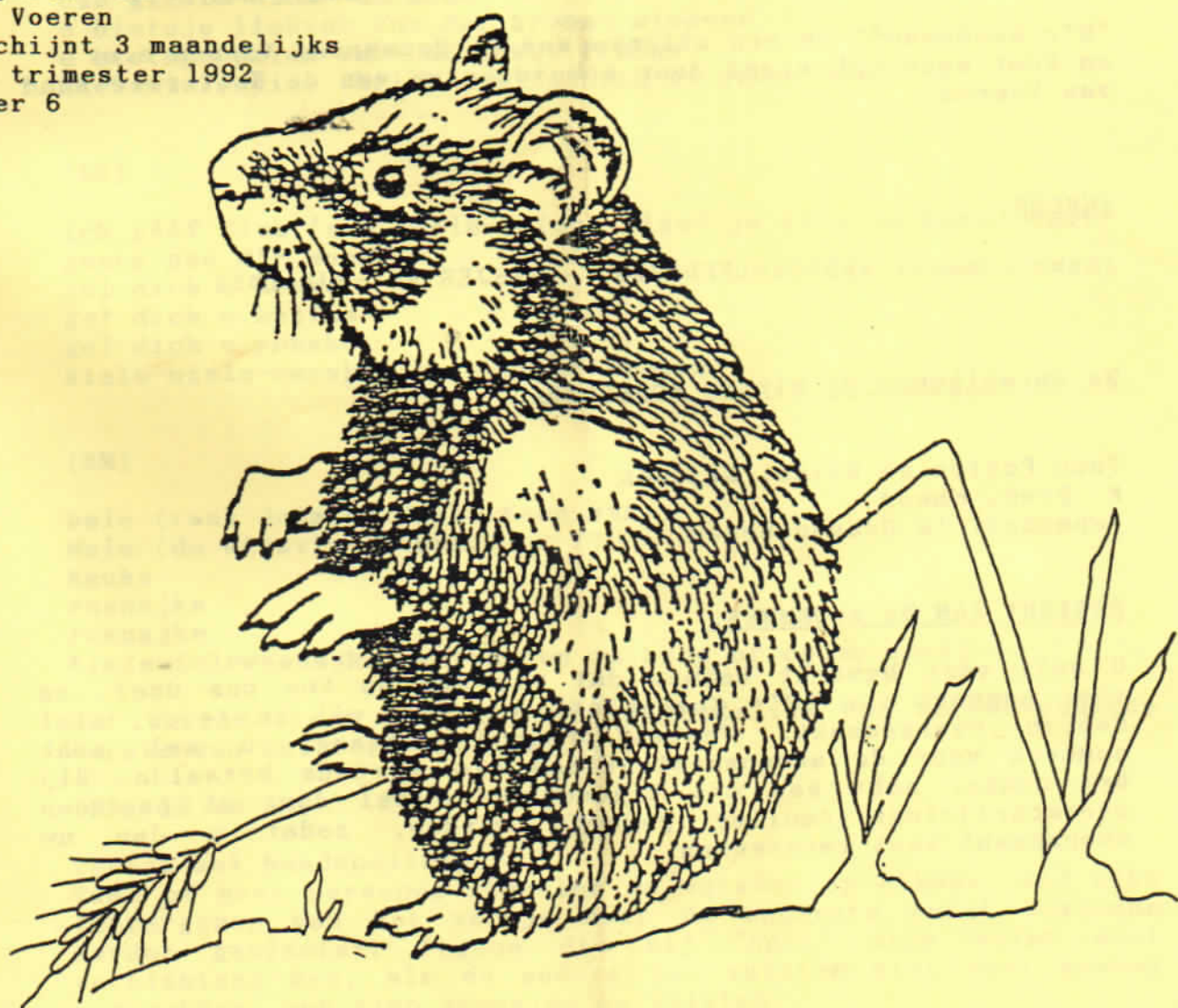

Dir Koeënwóóf

een uitgave van de heemkring Voeren en omstreken

Afgiftekantoor :
Sint-Martens-Voeren
Verantw. uitg.:
J. Nijssen Veurzerveld 28a
3790 Voeren
verschijnt 3 maandelijks
1ste trimester 1992
nummer 6

D'r Koeënwoðf

Medewerkers:

H. en F. Maurer, P. en F. de Warrimont, L. Olislagers, L. Reestman, Th. Broers, L. Schreurs, R. Brouwers, J. Geelen, J. Nijssen, B. Mergelsberg.

Verantwoordelijk uitgever:

J. Nijssen, Veurzerveld 28a, 3790 Voeren.

U kunt een abonnement nemen op "D'r Koeënwoðf" door storting van 200 Bfr. op CERA rekening-nummer 735-3520340-04.

"D'r Koeënwoðf" is een uitgave van de Heemkring Voeren e.o. en komt mede tot stand door subsidiëring van de Kulturele Raad van Voeren.

INHOUD:

Thema-nummer: KEENDERLEEDSJES, -VERSJES EN -SJPèLDER

We verwelkomen de nieuwe abonnees:

Theo Poolen en Wilma, Eijsden
F. Boon, Mheer
Vanaubel, 's Gravenvoeren

BERICHT AAN DE ABONNEES.

U zult vast bemerkt hebben dat wij tot nu toe ons doel, om vier nummers van "d'r Koeënwoðf" per jaar uit te geven, niet hebben waargemaakt. Vanzelfsprekend ontvangt u wel acht nummers voor de abonnementsgelden die u reeds betaalde. Bij het nummer acht van ons tijdschriftje zal dan ook pas een overschrijvingsformulier gevoegd worden, zodat u dan uw abonnement kunt vernieuwen.

KEENDERLEEDSJES, -VERSJES EN -SJPÈLDER.

(BM)

Koekepieëp!

In het Nederlands gebruikt men het woord "kiekeboe" bij dit "verdwijnen en kom weer te voorschijn - spelletje".

(RB)

Hand- of voetspelletje.

Ich gieëf dich enne patacon (raak duim of dikke teen aan)
noe gaiëste nao genne Maiërt (raak wijsvinger aan enz.)
dao gilste dich 'en kooë
e bietsje lieëver vur der kromme wieëver
e bietsje pains vur der dovve Frains
Kielewielewains (kriebelen in hand of onder voet)

(LS)

Ich gèëf dich 'nen daalder (doe alsof je iets in hand drukt)
gaank nao d'r maert
gel dich e keuke
gel dich e kejfke
gel dich e penske
kiele-wiele-wenske (in hand kriebelen)

(BM)

Dale (raak duim of dikke teen aan)
Male (de wijsvinger enz.)
Keuke
Waensjke
Paensjke
Kielewielewaensjke (kriebelen in hand of onder voet)

Het versje zoals BM dat kent is duidelijk een vereenvoudigde versie van het vers van LS.

(RB, LS en BM)

Versje met handspelletje.

Twee of meer personen stapelen de vuisten op elkaar. Bij elke lettergreep van het versje moet de onderste vuist bovenaan worden geplaatst. Degene die bij "knòl" zijn vuist moet verplaatsen kan, als de andere hun vuisten niet snel genoeg wegtrekken, een klap geven op de vuisten.

Upke, dùpke reubesùpke
Upke, dùpke knòl!

(BM)

Kringspelletje. De kinderen die meespelen geven elkaar een hand en maken een kring. Ze zingen daarbij het liedje en lopen op de maat. Bij "baeae..." gaat iedereen op de hurken zitten.

Ringele ringele roeëze
Soeker in de doeëze
Mael in de kaste
Mürge hùb v'r vaste
Aoëvermürge lemke sjlachte
Dat zal rope baeae...

(RB)

Ringele, ringele roeëze
Soeker ie gen doeëze
Soeker ie gen kaste
meurge es 'et vaste
uuvermeurge lemke sjlachte
lemke dat zait: baih!

(LS)

Reengele reengele roeze (enigszins zangerig)
soeker in de doeze
soeker in de tasse
murge mot v'r wasse
euvermurge lemke sjlachte
(dat zaet) bae

(RB)

Armspelletje. Twee kinderen geven elkaar gekruisd een hand en maken een "zaag-beweging" terwijl ze het volgende versje twee-tonig opzeggen.

Hooët zaige, panne vaige (ook: kanne vaige)
kloompe make dat ze krake (ook: tot ze krake)
doeër, en doeër en doeër....

(BM)

Hòòt zaige
Panne vaige
Kloompe make
Dat ze krake

(LS)

Hòòt zaeg
kanne vaeg
kloompe make
dat ze krake

(krake ze neet
dan dòge ze neet)

Pieterke Pieterke poep in 't lake.

De informant van LS is niet helemaal zeker of de beide regels die tussen de haakjes staan bij dit vers horen.

(BM)

Een van de kinderen zoekt iets in een ruimte uit en neemt dat in zijn gedachten en zegt: "'ch zeen wa-s-doe neet zies". De anderen moeten proberen te raden wat dat is en mogen vragen stellen waar alleen met "ja" of "nee" op geantwoord mag worden.

(RB)

Een volwassene neemt een kind op de schoot en hobbelt het op en neer. Bij "naas" laat men het kind tussen de benen naar achteren vallen terwijl men het met beide handen vasthoudt.

Hotten totten tuuële
vrieje a gen muuële
vrieje a genne Roeje buusj
dao zaot enne dieke vette vrusj
'et waor genne vrusj, 'et waor enne haas
dai sjieët 'et kinneke op gen naas

(BM)

Van hòttentòtten taoële
V'r rieje òp e vaoële
V'r rieje nao d'r roeëje bùùsj
Dao zoot 'ne dieke kwakvrùùsj
Vrùùsj, vrùùsj, haas
en e sjaeët 't kinneke òp de naas.

(BM)

Een kindervers zonder spel.

Marie-Katrien

Oe gèès-te hee (ook: e-ba)

Nao Wale

Wat dèès-te dao

't Keend is kraank

Wat hat 't dan

'n hoemel in g'n vòt.

(RB)

Eng twie drij veer vijf zes zieëve

oe bestoe zoelang geblieëve

met m'n leefste a gen airem

sjoef, sjoef, sjoef

wat waar dat wairem

Eng twie drij veer vijf zes zieëve

oe bestoe zoelang geblieëve

ien Tebannet a gen muuële

dao ken ver jao zoe heerlek sjpuuële

Eng twie drij veer vijf zes zieëve

oe bestoe zoelang geblieëve

ie gen Vitsje met m'n vrun

oe de sjoeënste maidsjes sun

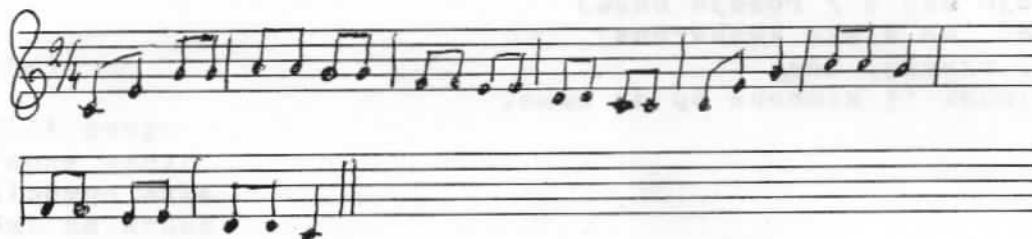
(LS)

Rèn twie dri-j veer vi-jf zès zève

oe bès doe zoe lang geblève

in Berlien, in Berlien

oe di-j sjoenste maedsjes zien

(RB)

Och Annemarieke de boeëne seunt op
Och Annemarieke de boeëne seunt op

seunt da de boeëne op
ieëte vier aertesop
heijaja, hoepsasa, falderieka (2x)

Och Annemariek' de hoezare seunt weg
Och Annemariek' de hoezare seunt weg

seunt de hoezare weg
liekt mie joonk lieëve leg
heijaja, hoepsasa, falderieka (2x)

(RB)

Hoep Marjanneke
poep Marjanneke
leeët z'n püpkes daanse
'et haat enne maan
enne brave maan enne maan va komplesaante
dai kairt 't hoeës
dai sjroept 't hoeës
en leet Marjanneke daanse

of

en brüjt de essje gen veenster oet

(LS)

Ich hub 'ne man
'ne goje man
'ne man zoonder (mèt ?) komplesaante
e dèèd de wesj
e kaert 't hoes
en e goejt d'r drek
de veenster oet

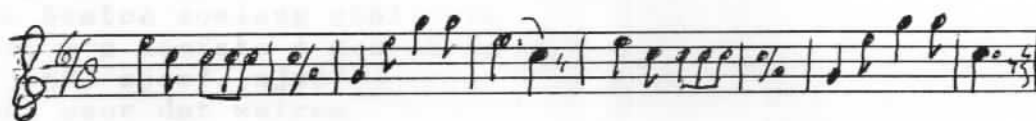
(LS)

Hoep Merjanneke
poep Merjanneke
leet de puupkes daanse
op de hobbele sjaanse

Deze versie komt niet overeen met de melodie van het lied. De onderstaande wel.

(LS)

Hoep Merjanneke poep Merjanneke
leet de puupkes daanse
Hoep Merjanneke poep Merjanneke
leet de puupkes gòòn

(RB)

(stuk uit "De wil vesper")

Gloria Patri Filio et Spiritu sjeenkebèè
muërge koeëme alle begienge biejeè
ver gieëve hun enne knoeëk oe gai vlèèsj an'es
da mienge ze dat 'et der duuvel is

(LS)

Is mie wief neet zoe good as die wief
Ze klauwde samen in d'r bûsj 't bessemeries

(RB)

Bimbam beijere
de klokke va Klapeijere
sjlogen enne maan doeëd
datte doer gen kairek vloeëg
wai zal 'em bezairke
twee vette vairke
wai zal 'em beluuje
d'r küster va Sen Truuje
wai zal 'em begrave
de kruess en de rave

of

twieë zjwarte rave.

(LS)

(zangerig)

Bim bam bejjere
d'r kuster lùs (iet) g'n ejjere
wat lùs (iet) 'r dan
sjpek in de pan
wat 'ne lekkere kuster dan

(RB)

Sjlaop kinneke, sjlaop
achter gen duir do liekt e sjaop
en dat sjaop dat haat enne witte poeët
en dat zaiët dat 't kinneke sjlaope mot
sjlaop kinneke , sjlaop

(LS)

Slaop kinneke sjlaop
die vader heujt de (is e) sjaop
d'r mòder heujt de (is 'n) boonte koo(w)
kinneke dog d'n öjskes toow

(RB)

Nienana kinneke
sjlaope in die betteke
este neeët wils sjwieëge
how ich dich op die vutteke

(RB)

'et riengelt
'et ziengelt
de panne vallen aaf
dao koeëme twee boerinnekes
die loape (n) op en aaf

ook:
'et riengelt
'et ziengelt
de panne jare naat
dao koeëme twieë boerinnekes
en eng dat es mie paat

(LS)

't Rèèngent 't zèèngent
de panne wèùre naat
dao kaome twie begiene (twie soldäötsjes)
di-j veelte op hun gaat (zagte wat is dat)

(RB)

Roebedoebedoeb
miene maan is koeëme
roebedoebedoeb
wat hatte braach
roebedoebedoeb
enne koffiespot
roebedoebedoeb
ennen deksel drop

(RB)

Rieraroetsj
ver vare met enne koetsj (ook: ie gen koetsj)
ver vare op enne iezerere wieëg (ook: ie genne riengewagel)
rieraroetsj

(LS)

Vie va roetsj
v'r vare in 'ne koetsj
v'r vare in (op) 'ne iezerewagen
vie va roetsj

(RB)

Iesabelle batse (ook wel 'ns: Bellebellebatse)
vur vief cent klatse
vur vief cent broeëd
denne maan es doeëd (ook wel 'ns: de mem es doeëd)

ook:

Iesebelle batse
vur vijf cent klatse
vur vijf cent sjpek
Iesebel es gek

(LS)

Isabelle batse
vèur vijf sent klatse
vèur vijf sent broed
Isabel is deed

(RB)

Sjang prang wievergek
doe huws den vrow met der bessemesjtek
der bessemesjtek blaif sjtieëke
en de vrow begoeës te kieëke

(RB)

Dit lied werd gezongen door kinderen die verkleed als de
driekoningen op deze feestdag van deur tot deur gingen.

Driejkuuninge, Driejkuuninge
gieëf mich enne noewe(n) hooëd
m'n owwe(n) is versjlieëte
en m'n noewwe vuils te groeët

(RB)

Eng twieë driej
me zeuster haisjt Mariej
en esset neeët Mariej 'en haisjt
da haisj'et diekke priej

(RB)

Mariej diekke priej
how en hommél ie gen ziej
ich how ze huure roonke
ich sjneij de priej de poete(n) aaf
doe leeëp ze op hör sjtoompe

(LS)

Mariej dieke priej
haet 'n hòmmel in de ziej

(RB)

Begieng Trieng zoaët op en tieng
met zieëve sjoeëtele pap
ich vroog mich èng
ich kraig gèng
ich sijnabde mich èng
doe how ich èng
ofwel:
Trieng de begieng
zoat op gen trap
met zieëve sjoeëtele pap
ich vroog mich èng
ich kraig gèng
ich sijnabde mich èng
doe how ich èng

(BM)

Dit vers werd opgezegd als men iemand een hand gaf en zalig
nieuwjaar wenste.

Gelùkzèlleg nuujjaor
'ne maan mèt gries haor
e wief mit ohne teng
en 'n waffel i g'n heng

(LS)

Zalig nùjjaor
d'r kòp vòl haor
d'r moond vol tan
'n waffel in de han

(BM)

In d'r aerm
is 't waerm
maan en vròw
piepe in de sjow

(BM)

Jònge, jònge es d'r Laambaer keunt
en e ziet dat vaeër an de miemele zeunt.....

(LS)

Jònngè jònge jònge as d'r Laambaer keump
en dae zuut dat vèèr aan de wiemele zeunt
Jònge jònge jònge as d'r Laambaer keump
en dae.....(?)

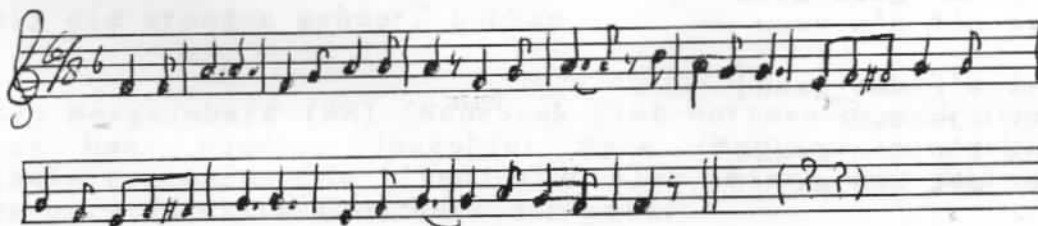
(BM)

Een volwassene legt een kind op zijn schouder, houdt de benen vast en zegt daarbij het volgende vers.

Hakkelepak
broeëd i g'n nak
mets i g'n ziej
ow verkierde priej

(LS)

Mèèster Lepkes, hub d'r hieringe
nèè, nèè, nèè, ze zunt verkòch
òònder de weenkelbaank dao lègke de kùpkès
dae ze lùs dae iet ze op

(LS)

Bleenk 't neet
da sjteenk 't neet
da komme òòch de vri-jjers neet

(als het koper niet gepoetst is)

(LS)

V'r kaome bie 'ne man
dae os get gève kan
gèef os get en laot 's gòòn
en laot os neet te lang ('n) sjtoon
v'r motte nog nao Mèrjanneke gòòn
de tròmme sjlòòn

(Werd met vastenavond gezongen. "Merjanneke" had een café in Groot-Welsden)

Zelfde vers, in andere vorm.

Dao kaom 'ne man
'nen erme man
gèef 'm get en laot-'m gòòn
laot 'm neet te lang-'n sjtòòn
de hemelpòòrt is opgedòòn
klip klap sjoonslap kuk-lekuu (gaan op de hurken zitten).

(LS)

Wolder.

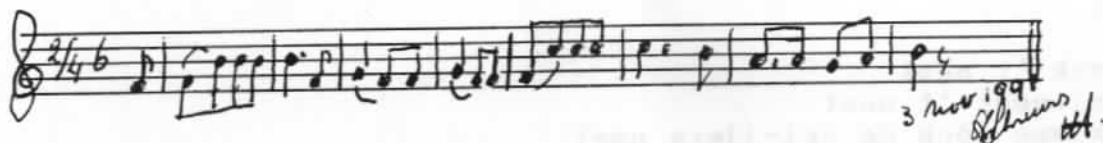
V'r gunt nog neet nao hoes
nog lang(n) neet nog lange(n) neet
v'r gunt nog neet nao hoes want vader is neet toes

Boe is-r dan nao tow
nao Wolder nao Wolder
boe is -r dan nao tow
nao Wolder mèt z'n vrouw

Wat is-r dao gòòn dòn
gò zoepe gò zoepe
wat is-r dao gòòn dòn
gò zoepe mèt z'n vrouw

Wat heet t'r dao gehad
zjenever zjenever
wat heet t'r dao gehad
zjenever mèt kònjak

Wat heet t'r dao gezeen
sjoen maedskes sjoen maedskes
wat heet t'r dao gezeen
sjoen maedskes van Mestreech

(BM)

Sènt Maeërte wat is 't kaod
Vreuger sjtokde v'r kaol en hòòt
gef òs nog e bülke
ri-ra-rülke
gef òs nog 'n paer of 'ne appel
loelalappel
kom d'r dit jaor good aoëver de brùgk
dan kom v'r 't gaans jaor neet mie trùk

Dit vers werd in het begin van de jaren zestig geschreven door E. Wintjens, onderwijzer en later Hoofd van de Sint-Brigida school van Noorbeek. Dit vers wordt vandaag de dag nog steeds opgezegd door kinderen die op de feestdag van Sint Maarten (11 november) 's avonds met een uitgeholde biet in de hand van huis naar huis gaan voor snoep of fruit. Aan het eind van de optocht wordt dit snoep en fruit verdeeld. De rondgang door het dorp wordt tegenwoordig "Ri-ra-rülke" genoemd, afgeleid van een van de regels van het vers.

Volgens E. Wintjens werd dit gebruik in het begin van de jaren zestig nog wel door sommigen in ere gehouden, maar omdat het niet georganiseerd was dreigde het verloren te gaan. Vele jaren heeft hij toen dit kinderfeest voor de schoolkinderen in goede banen geleid. Later werd de organisatie overgenomen door de jeugdvereniging "Pandores".

Rob Brouwers (RB) ('s Gravenvoeren) leerde de liedjes/ versjes van zijn grootmoeder, Clementine Jongen (Voeren 1880-1974).

Lèj Schreurs (LS) (Margraten) noteerde liedjes die in Margraten bekend zijn. Zijn zegslieden zijn er wel niet zeker van dat ze zich de verzen nog precies kunnen herinneren zoals zij die vroeger gehoord hebben.

Bep Mergelsberg (BM) (Noorbeek-Sint-Martensvoeren) leerde deze van haar moeder, Joséphine Spee (Montzen-Noorbeek,). Deze laatste leerde de liedjes/versjes weer van haar moeder, Barbara Gerekens (Noorbeek-Montzen).

Deze spelletjes speelden wij (BM) enkel thuis en voor zover ik me juist herinner altijd binnen m.a.w. 's avonds of bij echt slecht weer. Op het schoolplein of in ons spel met kinderen uit de straat zongen of zegden we enkel Nederlandstalige liedjes of versjes bij spelletjes. Deze leerden we niet van de onderwijzers, behalve dan het vers ter gelegenheid van Sint-Maarten, maar van kinderen die ouder waren. Alhoewel het niet verboden was om op school of op straat Limburgse liedjes of versjes te zingen, werd dit "gewoon" niet gedaan.

Bep Mergelsberg.

Kerkplein 210 3798 's-Gravenvoeren

Einde 13 3790 St. Martensvoeren

uw spaarbank bij de hand

'de Swaen'

een ideale ontmoetingsplaats
in hartje Voerstreek

Niet alleen de dorst word er
gelest maar ook de honger ge-
stild. De kleine versnaperingen
en streekrechten hebben nog
niemand teleurgesteld. Boven-
dien kan men er kiezen uit een
gevarieerd assortiment trappis-
ten, streekbieren en landwijn-
nen. En mocht men nadien de
weg naar huis niet meer vinden,
dan kan men nog altijd voor een
prijsje een kamer huren met ont-
bijt aan bed. Studiegroepen,
jeugdgroeperingen en gezels-
schappen kunnen gebruik maken
van een ruime bivakplaats.
Voor groepen organiseert De
Swaen maaltijden, koffietafels,
barbecues en feesten. Tijdens de
week kunnen verenigingen van
de accommodatie gebruik ma-
ken. De herberg is het gehele jaar
geopend vanaf 10.00 uur.
Maandag rustdag.

Herberg "De Swaen", Kinkenbergh 188
3798 's-Gravenvoeren, tel. 041/81.13.67.
18de eeuwse gelagkamer
(groepen vooraf reserveren)

